

Mai vei Elder Russell M. Nelson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Nodra Tokoni na Parofita

Na noda tokoni ira na parofita sa dina yadua ni tamata meda gumatuataka nodra vakaliuci vakaparofita.

Peresitedi Eyring, vinaka vakalevu na nomuni itukutuku veivaka-
uqeti ka veivakavulici. Kemuni na taciq kei na ganequ, keimami vakavinavakataka na nomuni vakabauta kei na yalodina. E nanao, eda a sureti yadua me da tokoni Thomas S. Monson ni sa parofita ni Turaga ka Peresitedi ni Lotu ni Turaga. Eda dau lagata wasoma, “Turaga keitou vua-bale.”¹ E daru kila dina tiko beka na kena ibalebale? Vakasamataka mada na madigi sa solia vei keda na Turaga meda tokona na Nona parofita, na nona ivakasala ena sega ni tauvi duka, vuka, sega ni rawai ena dua na veivakauqeti ni tamata, ia sa ka dina sara!

Eda na tokona dina vakacava e dua na parofita? Ni se bera sara ni mai Peresitedi ni Lotu, a vakamacalataka o Peresitedi Joseph F. Smith, “E dua na icolacola levu e na tiko vei ira na Yalododonu e ra . . . tokoni ira na iliuliu ni Lotu, e sega walega ni kena laveligatiki, me laurai na kena *vakayacori* e salavata kei na dina.”²

Isa au se nanuma beka na noqu “cakacaka” uasivi duadua meu tokona kina e dua na parofita. Me vakanu vuniwai ka dauniveisele uto, a noqu madigi meu seleti Peresitedi

Spencer W. Kimball ena 1972 ena vuku ni utona, ena gauna a se Peresitedi Vakatawa tiko ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. E gadrevi vua e dua na veisele vereverea sara. Ia a sega vei au na kila meu vakayacora e dua na cakacaka vakaoqo vua e dua e tauvimate ni uto tiko ka sa yabaki 77. Au a sega ni vakatura me caka na veisele kau sa mani kaya kina vei Peresitedi Kimball kei na Mataveiliutaki Taumada. Ia, ena vakabauta, sa lewa kina o Peresitedi Kimball me sa na sele ga, ena vuku walega ni nodratou ivakasala na Mataveiliutaki Taumada. Sa ivakaraitaki tiko ni nona tokoni iratou nona iliuliu! Au sautani-nini sara ena nona lewa oqo!

E vakavinavakataki na Turaga, a mai rawa vakavinaka na veisele. Ni sa tekivu cakacaka tale na uto nei Peresitedi Kimball, a kaukauwa sara ga! Ena gauna vata oqori, sa vakadinadinataka vei au na Yalotabu ni dua na siga ena yaco na turaga oqo me Peresitedi ni Lotu!³

Ko ni kila na cava a qai yaco. Ni oti ga e 20 na vula, a yaco o Peresitedi Kimball me Peresitedi ni Lotu. A kaukauwa ka qaqa sara na nona veiliutaki ena vuqa na yabaki.

Mai na gauna o ya eda sa tokoni ira kina o Peresitedi Ezra Taft Benson, Howard W. Hunter, Gordon B. Hinckley, kei na gauna oqo o Thomas S. Monson me Peresitedi ni Lotu—era sa parofita ena ituvaki kece sara!

Kemuni na taciq kei na ganequ, kevaka a vakayacora na Vakalesuimai e dua na ka, o ya na kena sa mai tagutuvi laivi na vakabauta makawa ni sa mai sega tu ni vosa na Kalou vei ira na Luvena. Segale tale ni dua na ka e dina mai na kena oqo. Sa mai tu e dua na parofita ena ulu ni Lotu ni Kalou ena veitabagauna taucoko, tekivu mai vei Atama ki na siga nikua.⁴ Era sa parofisaitaki Jisu Karisito o ira na parofita—ni sa Kalou o Koya vakakina na Nona ilesilesi kei na cakacaka vakalotu e vuravura.⁵ Eda rokovi Parofita Josefa Simici ni sa parofita ni iotioti ni itabagauna oqo. Ka da sa rokovi ira yadudua na turaga era sa mai sosomitaki koya me Peresitedi ni Lotu.

Ni da tokoni ira na parofita kei na iliuliu eso,⁶ eda sa vakatikora tiko na lawa ni vakasama dodonu, ni a kaya na Turaga, “Sa sega ni kilikili vua e dua me laki vunautaka na noqu ivakavuvuli se tauyavutaka na noqu isoqosoqo lewe ni lotu, io vei koya walega sa lesi me kitaka vakakina, io me lesi koya e dua sa kilai raraba e na lotu ni ratou sa solia vua na kaukauwa ni veilesi ko iratou na iliuliu ni lotu.”⁷

Sa soli kina vei keda, na lewe ni Lotu ni Turaga, na nuidei kei na vakabauta ni da saga meda maroroya na ivakaro vakayalo meda muria na domo ni Turaga⁸ ni sa lako mai na gusudra na Nona italai, na parofita.⁹ Ira kece na iliuliu ni Lotu ni Turaga era sa kacivi ena lewa dodonu. Sega ni dua na parofita se iliuliu ena Lotu oqo, ena vuku ni ka oqo, me kacivi koya ga vakai koya. Sega ni dua na parofita me sa bau digitaki. E kaya matata kina na Turaga ni a kaya, “Dou sa sega ni digitaki au, ia kau sa digitaki kemudou, ka lesi kemudou.”¹⁰ O iko kei au e daru sega ni “digitaki” ira na iliuliu ni Lotu ena ivakatagedegede cava ga. E dina, ni sa noda madigi meda tokoni ira.

Na sala ni Turaga sa duatani mai na nodra sala na tamata. Na nodra sala na tamata era vagalalataki ira na tamata mai na nodra ilesilesi se bisinisi ni ra sa qase se vakaleqai na yagodra. Ia na sala ni tamata ena sega sara vakadua me sala ni Turaga. Na noda tokoni ira na parofita sa dina yadua ni tamata meda gumatuataka nodra vakaliuci vakaparofita. Na noda veitokoni sa dua na ivakadinadina ni bubuluni ni da sa rokova na nodra veikacivi ni ra sa parofita me taudonu ka vauci vei keda.

Ni vo toka e ruasagavulu ka ono na yabaki me Peresitedi ni Lotu, a kaya kina o Elder George Albert Smith: “Na ilesilesi eda vakayacora ni da laveliga . . . sa ka tabu sara. E *sega* ni

kena ibalebale ni da na gole galugalu yani ka gadreva ni na dusimaka na cakacaka oqo na parofita ni Turaga, ia e kena ibalebale . . . ni da na totaki koya; eda na masulaki koya; eda na taqomaka na yacana vinaka, ka da na saga meda cakava na nona ivakasala ni sa lewa mai ni Turaga.”¹¹

Na Turaga sa bula tiko e liutaka tiko na Nona Lotu sa bula tiko!¹² E vakatakila mai na Turaga na Nona lewa baleta na Lotu vei Nona parofita. E nanao, ni oti na noda sureti meda tokoni Thomas S. Monson ni sa Peresitedi ni Lotu, sa noda madigi talega meda tokoni koya, rau na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, kei ira na lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni ra sa parofita, daurairai, ka daunivakatakila. Vakasamataka mada o ya! Eda a tokona e 15 na turaga mera parofita ni Kalou! Era taura tu na idola kece sara ni matabete e se qai bau vakatikori vakadua vua na tamata ena itabagauna oqo.

Na nodra kacivi e 15 na turaga ki na ilesilesi vakaiapositolo tabu e solia e dua na veitaqomaki cecere vei keda na lewe ni Lotu. Baleta? Baleta ni nodra vakatulewa na iliuliu oqo mena duavata ga.¹³ E rawa ni o vakasamataka na kena gadrevi na Yalotabu me sobuti ira e 15 na turaga mera duavata ga ena lewa? O ira na 15 na turaga oqo e duidui na nodra rawa-vuli kei na ituvaki vakacakacaka, kei na duidui ni nanuma ena vuqa na ka. Vakabauti

au! O ira na 15 na turaga oqo—era sa parofita, daurairai, ka daunivakatakila—e kilai na cava na lewa ni Turaga ni sa yaco na duavata! Era sa yalodina mera raica ni na yaco ga na lewa ni Turaga. Na masu ni Turaga e vakarautaka e dua na ivakarau vei ira yadua na 15 na turaga oqo ni ra masu: “Me caka na lomamuni e vuravura me vaka sa caka mai lomalagi.”¹⁴

Ena dabe vakatulewa na iApositolo e balavu duadua na nona veiqaravi ena ilesilesi ni iApositolo.¹⁵ Na ituvatuva ni iliuliu vakabalavu oqo ena kauti ira mai na turaga qase cake ki na ilesilesi ni Peresitedi ni Lotu.¹⁶ Ena vakarautaka na kena tomani tiko, matua ena veiliutaki, kila, kei na vakavakarau e rabailevu, ena veidusimaki ni Turaga.

Nikua sa vakarautaka tu na Lotu mai vua na Turaga vakai Koya. Sa vakadavora kina o Koya e dua na iwalewale cecere ni veiqaravi e vakarautaka na veivakarautaki kei na veisosomitaki. Na iwalewale oqo e vakarautaka na veiliutaki vakaparofita ena gauna mada e yaco mai na tauvimate sega ni tarovi rawa kei na malumalumu ni sa balavu na yabaki ni bula.¹⁷ Na veisosomitaki kei na veitaqomaki sa dei tu me kakua ni dua e liutaka vakatani na Lotu. Era sa dau vakavulici na iliuliu cecere me vakarautaki ira me ra laki dabe ena veimatabose cecere. Era vulica na ivakarau mera rogoca kina na domo ni Turaga ena vosamalua ni Yalotabu.

buli au ko tamaqu, . . . au sa maro-roi ka taqomaki tu mai e na nona kaukauwa levu, meu qaravi kemuni e na noqu igu taucoko, kei na kaukauwa kecega sa solia vei au na Turaga' (Mosaia 2:11).”

A tomana o Peresitedi Monson: “Se cava sara na mate veitauvi ena rawa ni yaco mai, se cava sara na malumalumu ni yagoda se vakasama, eda na veiqaravi ena kena vinaka duadua. Au vakadeitaka vei kemuni ni sa taqomaki vinaka tu na Lotu. Na ivakarau sa tuvanaki ki na Matabose ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni [iApositolo] Le Tinikarua e vakadeitaka vei [keda] ni na taqomaki vinaka tu, ka se cava ga ena yaco mai, sa sega ni gadrevi me dua e lomaocaoca se rere. Na noda iVakabula, o Jisu Karisito, eda sa muria, eda sa sokalou kina, ka qarava, sa taura tu na iuli.”¹⁹

Peresitedi Monson, vinaka vakalevu na dina o ya! Ka keimami sa vakavinavinakataka na nomuni veiyabaki ni ivakaraitaki vinaka kei na veiqaravi ena yalodina. Meu sa gusudra kina na lewe ni Lotu e vuravura taucoko ena neimami sa duavata ka vakaraitaka ena yalodina na neimami vakavina- vinaka vei kemuni. Keimami dokai kemuni! Keimami lomani kemuni! Keimami tokoni kemuni, sega walega ena laveliga ia ena yaloi keimami taucoko kei na sasaga e veivakatabui. Ena yalomalumulumu kei na yalololoma, keimami “dau masulaki kemuni, na neimami parofita lomani!”²⁰ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Turaga Keimami Vuabale,” *Sere ni Lotu*, naba 10.
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* (1998), 232; vakamaatataki. A tau na vosa oqo ena 1898 ena gauna a iKarua ni Daunivakasala tiko kina o Peresitedi Smith ena Mataveiliutaki Taumada.
3. iKuri ni ivakamacala, raica na Spencer J. Condie, *Russell M. Nelson: Father, Surgeon, Apostle* (2003), 153–56.
4. Raica na Bible Dictionary, “Dispensations.”
5. E vica na parofita a parofisaitaka na nona lako mai na Turaga, oka kina o Liai (raica na 1 Nifai 1:19), Nifai (raica na 1 Nifai 11:31–33; 19:7–8), Jekope (raica na Jekope 4:4–6), Penijamini (raica na Mosaia 3:5–11, 15), Apinatai (raica na Mosaia 15:1–9), Alama (raica na Alama 40:2), kei Samuela na Leimani (raica na Ilamani 14:12). Ni bera ni sucu na iVakabula mai Peceliema,

Ena nona veiqaravi tiko vaka-iMatai ni Daunivakasala vei Peresitedi Ezra Taft Benson, ka sa voleka tiko me takali yani ena bula oqo, a vakamacalataka kina o Peresitedi Gordon B. Hinckley:

“Na ivakarau kei na lawa sa biuta tu na Turaga me qaravi kina na Nona lotu e vakarautaka na veika e baleta na ituvaki . . . cava ga. Sa ka bibi kina . . . me kakua kina na lomatarotaro se lomaleqa me baleta na qaravi ni Lotu kei na vakayacori ni isolisoli vakaparo- fita, oka kina na dodonu me vakauqeti vakayalo kei na ivakatakila me liutaki kina na cakacaka kei na parokaramu ni Lotu, na gauna ena tauvimate kina o Peresitedi se sega ni veiqaravi rawa vakataucoko.

“Na Mataveiliutaki Taumada kei na Matabose ni iApositolo Le Tinikarua, e ra sa kacivi ka tabaki mera taura na idola ni matabete, soli vei ira na lewa kei na ilesilesi mera qarava na Lotu, mera qarava na cakacaka tabu vakalotu, mera kaburaka na

kena vunau, ka tauyavutaka ka tutaka tiko na kena itovo.”

E tomana o Peresitedi Hinckley:

“Ni tauvimate o Peresitedi se sega ni rawa ni veiqaravi vakataucoko ena nona itavi kece ni ilesilesi, oi rau na nona Daunivakasala rau sa na Kuoramu ni Mataveiliutaki Taumada. Rau na vakayacora na cakacaka ni Mataveiliutaki ena veisiga yadua. . . .

“. . . Ia ke dua na taro bibi baleta na lawatu, ivakarau, parokaramu, se vunau era na masulaka na Mataveiliutaki Taumada vata kei na Le Tinikarua.”¹⁸

Ena yabaki sa oti, ni sa mai yacova o Peresitedi Monson e dua na ikalawa ni yabaki 5 ni nona veiqaravi vaka-Peresitedi ni Lotu, a raica na yabaki 50 ni nona veiqaravi vakaiapositolo ka kaya kina vakaoqo: “Ena yaco kece vei keda na bibi ni balavu ni yabaki. Ia, eda duavata kei Tui Penijamini, ni a kaya, . . . ‘Raica sa tu na noqu malumalumu vakayago kei na malumalumu vakayalo, me vakataki kemuni ga, ia ko ni sa digitaki au . . . ka sa

- era a raica mada e liu na Nona solibula veisorovaki kei na Nona Tucaketale.
6. Na ivakarau ni nodra tokoni na iliuliu sa ka bibi ki na Lotu raraba ni Turaga. Ena tokoni taumada e dua ni bera ni tabaki ki na dua na veikacivi se vakatikori ki na dua na itutu ena matabete.
  7. Vunau kei na Veiyalayalati 42:11. Na ivakarau ni nodra tokoni na noda iliuliu a tauyavutaki ena Maji 1836, ena gauna era a tokoni kina na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni ra sa parofita, daurairai, ka daunivakatakila (raica na *History of the Church*, 1:74–77; 2:417).
  8. Na iVola i Momani e vakasalataka ni ka rerevaki ke da vakawalena na nodra veivakavulici vakaparofita. Eda wilika mai kina na “vale vakaitamera ka rabailevu ko ya sa ikoya na nodra viavialevu na kai vuravura; a sa bale, ka sa ka levu na kena bale. Sa vosa tale vei au na agilosu ni Turaga . . . ka kaya: E na vakaoqo na nodra vakarusai na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa, kei ira na tamata era sa valuti iratou na iapositolo ni Lami e le tinikarua” (1 Nifai 11:36).
  9. Raica na Taniela 9:10; Emosi 3:7; Vunau kei na Veiyalayalati 21:1, 4–5; 124:45–46.
  10. Joni 15:16. E vakamatatataka na ikalima na yavu ni vakabauta: “Keimami vakabauta ni sa kilikili me lesia na tamata na Kalou e na parofisai, kei na veitabaki ni liga, me soli kina vua na kaukauwa me vunautaka na itukutuku vinaka ka vakayacora na veicakacaka tabu.”
  11. *Nodra iVakavuvuli na Peresitēdi ni Lotu: George Albert Smith* (2011), 64; vakamatatataka. E lavetaki mai na vosa oqo mai na dua na vosa ni koniferedi ni 1919. A yaco o koya me Peresitēdi ni Lotu ena 1945.
  12. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 1:30, 38.
  13. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 107:27.
  14. 3 Nifai 13:10; raica talega na Maciu 6:10; Luke 11:2.
  15. Ni mate e dua na Peresitēdi ni Lotu, ena bokoci na Mataveiliutaki Taumada ka rau lesu na daunivakasala ena nodrau itutu ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. E ratou sa qai dabe vakatulewa na Kuoramu ni Le Tinikarua ena Lotu me yacova ni sa tauyavutaki tale na Mataveiliutaki Taumada. Na gauna oqori e vakatokai me vakatawa vakaiapositolo. Vakaitukutuku, na gauna vakawawa oqo e dau taura e va na siga ki na tolu veimama na yabaki.
  16. E dina, na ivakarau ni veisosomitaki a sega ni yaco ki na veikacivi nei Josefa Simici, o koya a lesi taumada me parofita ni Vakalesuimai ka isevu ni Peresitēdi ni Lotu (raica na 2 Nifai 3:6–22; raica talega na Eparama 3:22–23).
  17. Eda kila ni sa rawa vua na Turaga Vakai Koya me kaciva lesu e dua ki vale i lomalagi dua ga na gauna sa digia o Koya.
  18. Gordon B. Hinckley, “God Is at the Helm,” *Ensign*, Me 1994, 54; raica talega na Gordon B. Hinckley, “He Slumbers Not, nor Sleeps,” *Ensign*, Me 1983, 6.
  19. “Itukutuku mai vei Peresitēdi Thomas S. Monson,” *Church News*, Feb. 3, 2013, 9.
  20. “Masuti Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 13.

Mai vei Carol F. McConkie

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa

Bula Me Vaka Na Nodra Vosa na Parofita

Ni gadrevi meda duabau ena inakinaki vakalou mai lomalagi, eda sa na tokona na parofita ka digitaka meda bula me vaka na nona vosa.

Na Tamada Vakalomalagi e lomani ira kece na Luvena ka gadreva mera kila ka ciqoma na Nona ituvatuva ni bula marau. Koya gona, sa kacivi ira na parofita, o ira era sa mai tabaki ena lewa kei na kaukauwa mera cakacaka ena yaca ni Kalou me baleta nodra vakabulai na Luvena. Era sa italai ivalavala dodonu, ka ivakadinadina i Jisu Karisito kei na kaukauwa tawamudu ni Nona Veisorovaki. Era taura tu na idola ni matanitu ni Kalou e vuravura ka vakadonuya na kena vakayacori na cakacaka tabu vakalotu ni veivakabulai.

Ena Lotu dina ni Turaga, sa “soli vua na kaukauwa oqo e vuravura e na dua na gauna io sa soli vua na kaukauwa oqo kei na lewa ni cakacaka vakabete.”¹ Eda sa tokoni Peresitēdi Thomas S. Monson me noda parofita, daurairai, ka daunivakatakila. E vakatakila mai na vosa ni Turaga me dusimaka ka vakasalataka na noda Lotu *taucoko*. Me vaka a vakamacalataka o Peresitēdi J. Reuben Clark, “O

koya duadua ga e tiko vua na dodonu me ciqoma na ivakatakila me baleta na Lotu . . . se veisautaka ena dua na sala na vunau sa tiko rawa ena Lotu.”²

Me baleti koya na parofita bula, sa vakaroti ira kina na lewe ni Nona Lotu na Turaga:

“Raica sa kilikili sara mo dou muria na lewe ni lotu na vosa kei na ivakaro *kecegas* vakatakilai vua me tukuna vei kemudou, ia mo dou caka dodonu kina e mataqu;

“Ia mo dou vakabauta ka muria na ka sa tukuna, me vaka ga au sa tukuna vei kemudou.

“Ia kevaka dou sa kitaka vakakina ena sega ni rawai kemudou na mata-mata ki etesi.”³

Ni gadrevi meda duabau ena inakinaki vakalou mai lomalagi, eda sa na tokona na parofita ka digitaka meda bula me vaka na nona vosa.

Eda sa tokoni rau talega na daunivakasala nei Peresitēdi Monson kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni ra sa parofita, daurairai,